

ДЕЙВИД МОРЕЛ ПИШЕЩАТА МАШИНА

Превод от английски: Иван Атанасов, 2001

chitanka.info

Четири разказа за десет години. Не съм плодовит писател. Може би авторите, които са плодови, разполагат с тайно оръжие, нещо, което увеличава производителността им — например специална пишеща машина? Следващият разказ, смесица от мрачни краски и хумор, изобразява тъмната страна на писателската завист. Той е по-дълъг от предходните в този сборник и с известна уговорка би могло да се каже, че поставя началото на тенденцията от тук нататък да четете по-скоро новели, отколкото разкази. Труман Капоти, Джони Карсън и „Утрешното шоу“, които се споменават в тази творба, вече не са актуални, но когато се опитам да ги заменя с модерни еквиваленти, разказът просто не се получи. Отначало бях озадачен, но после разбрах защо трябва да оставя Труман и Джони. Тази история е съвсем подходяща за 1983 — годината, в която бе публикувана. В края на краищата, ако я бях осъвременил, тя трябваше да се разказва за компютър.

* * *

Ерик изтръпна, сякаш беше настъпил змия. Изведнъж усети необясним студ и кожата му настръхна. Той потрепера.

Търсеше си нов кухненски стол. Неговият стар (това прилагателно наистина му подходеше) и всъщност единствен кухненски стол миналата нощ се бе разпаднал на парчета под тежестта на една дебела пияна поетеса. В интерес на истината „поетеса“ бе твърде ласкаво определение за нея. Отявлена търгашка, тя бе оскърбила гостите му от Гринич Вилидж^[1] с отвратителните си стихове за котки, дъжд и пристанищни светлини — „Чувам погледите ти. Виждам думите ти.“ — същински Род Макюн в рокля. „Ужасно“ — беше си помислил тогава Ерик, свивайки се от смущение.

В края на краищата литературните му партита винаги бяха на ниво, нали трябваше да пази репутацията си на писател. Издателство „Сабуей Прес“ съвсем наскоро беше публикувало последния му сборник с разкази с изключително оригиналното според него заглавие — „След раждането“. Да не говорим, че водеше ежемесечна рубрика в списание „Вилидж Майнд“, в която правеше преглед на постмодернистичната и сюрреалистичната проза. Затова, когато

мнимата поетеса бе дошла на партито, без да е поканена, той едва не я бе изгонил. Само че тя придружаваше главния редактор на „Вилидж Майнд“ и Ерик, който не искаше да изгуби рубриката си, бе проявил достатъчно такт да наруши принципите си. Нещо повече — сред пресилените сухи покашляния, последвали изрецитираните от „поетесата“ стихове, той се бе изправил величествено от мястото си върху раздърпаната възглавница на пода и бе замазал положението, прочитайки с патос разказа си „Котката избяга“. Едва по-късно, при вида на останките от счупения си стол, беше разбрал колко е сгрешил, като е престъпил принципите си.

Вехтошарският магазин се намираше на една пресечка от дома му, близо до Нюйоркския университет. Определението „вехтошарски“ отговаряше напълно, имайки предвид стоките, предлагани в него. Само студенти купуваха леглата и масите, които продаваше сбръчканият му собственик. Но понякога сред вехториите се срещаха доста запазени вещи на изгодни цени, а Ерик не разполагаше с много пари. Приходите от разказите му бяха нищожни. За да свързва двата края, беше принуден да продава фланелки пред кинотеатри и да разчита на подеанията на майка си.

Ерик влезе в магазина и остави зад гърба си горещия влажен следобед.

— Нещо определено ли търсите? — обърна се към него сбръчканият собственик.

Плувал в пот, Ерик отговори хладно:

— Може би. Ще поогледам.

— Както кажеш, приятел. — Старецът дръпна от цигарата си, като я скъси с половин инч, и върна погледа си върху брошурата за конни състезания, която четеше. Жълтите нокти на ръцете му се нуждаеха от подрязване.

Дългото тясно помещение беше претърпкано с безразборно нахвърляни непотребни вехтории. Тук — пукнато огледало върху шкаф. Там — изгнил дюшек. Ерик тръгна пипнешком към задната част на магазина, където слънчевата светлина не достигаше и цареше полумрак.

Докосна мръсна масичка за кафе с изметнати крака. Показа се, че е поставена върху изтърбушен по средата диван. От дупката се

подаваше мръсен разкъсан дунапрен. В ноздрите го блъсна специфична остра миризма.

Кухненски маси. Дори една захабена кухненска мивка. Но не и стол.

Продължи да си пробива път към далечния край на лабиринта от вехтории. Ненадейно се спъна в шнура на някаква лампа и се блъсна в един шкаф с шупнал от влагата фурнир. Докато разтриваше ударения си хълбок и махаше паяжините от челото си, погледът му попадна върху купчините прашни броеве на „Либърти“, „Колиърс“ и „Сатъдей Ивнинг Поуст“, и противния обемист предмет в сенките на пода до тях. Именно тогава потръпна, сякаш бе докоснал гнездо на паяк или бе чул потракване на скелет.

Предметът не беше просто грозен. Беше отвратителен. За какво ли служеха всичките тези причудливи джаджи, болтове и лостчета по него? Гротескна демонстрация на нечий лош вкус? Навярно предишният собственик беше решил, че фабричният модел се нуждае от доразкрасяване и беше заварил към него цял куп излишни метални части — представата на безумен механик за кинетично изкуство. „По дяволите! — помисли си Ерик. — Трябва да тежи петдесетина килограма. Кой би пожелал да използва такава чудовищна пишеща машина?“

После в съзнанието му нахлуха асоциации. Бодлер. „Les fleurs du mal“^[2]. Оскар Уайлд. Обри Бърдсли^[3]. Да, „Жълтата книга“!

Обзе го вдъхновение. Грозна пишеща машина. Той се усмихна въпреки ожулванията си. Вече предчувстваше как ще реагират приятелите му, щом я видят. Ще им каже, че смята да продължи традицията на Бодлер. Ще бъде декадент.^[4] Творчеството му ще бъде скандално. Зловещи разкази от зловеща пишеща машина.

— Колко струва това чудовище? — попита небрежно Ерик.

— А? Какво? — вдигна поглед от брошурата вехтошарят.

— Този боклук. Отвратителната пишеща машина.

— О, тя ли? — Кожата на стареца имаше нездрав жълтеникав оттенък. Косата му приличаше на паяжините, сред които стоеше Ерик. — Имате предвид тази безценна незаменима антика?

— Не. Имам предвид този грозен боклук.

Вехтошарят го огледа преценяващо и каза навъсено:

— Четирийсет долара.

— Четирийсет долара?! Но това е нелепо. Десет!

— Четирийсет. Това е бизнес, приятел. Глупавата вещ стои тук от двайсет години. Нямах никакво намерение да я купувам, но вървеше в комплект с други стоки и собственикът не искаше да ми ги продаде без нея. Двайсет години. По два долара на година като компенсация за мястото, което ми е заемала. И пак съм великодушен. Би трябвало да ти поискам стотачка. Боже, как я ненавиждам!

— В такъв случай не аз, а вие трябва да ми платите, за да я разкарам от магазина ви.

— Или направо да взема да ти я подаря, а? Не, мерси. Четирийсет. Само днес. Само за теб. Правя ти отстъпка. От утре цената ѝ скача на петдесет.

Ерик беше висок и привлекателен, но страшно слаб. Един човек на изкуството трябва да прилича на аскет, успокояваше се той, но истината бе, че нямаше как да изглежда по-различно. Мършавостта му не беше преднамерена, а резултат от продължително гладуване. Ерик бе открил, че изкуството не е доходна професия. Ако кажеш истината, няма да те възнаградят. Как да очаква, че Системата ще поощри възгледи, които се различават от общоприетите?

Магазинът бе само на една пресечка от дома му, но на него му се стори, че извървя цяла миля. Слабото му тяло се измъчи под тежестта на покупката. Болтовете се впираха болезнено в ребрата му. Лостчетата го убиваха под мишниците. Колената му се огъваха. Китките го боляха от напрежение. „Всемогъщи боже, защо изобщо купих проклетата машина? — питаше се Ерик. — Та тя не тежи петдесет килограма, а цял тон!“

И бе грозна! Боже, колко бе грозна! На ярката слънчева светлина изглеждаше дори по-отблъскваща. Ако вехтошарят се излъжеше да включи поне за миг лампите в магазина си, клиентите му щяха да видят какви боклуци купуваха в действителност. „Какъв глупак съм — упрекваше се той. — Трябва да се върна и да си поискам обратно парите.“ Но зад тезгяха имаше табела, която старецът предвидливо му бе посочил: ВСИЧКИ ПРОДАЖБИ СА ОКОНЧАТЕЛНИ.

Като се потеше обилно, Ерик изкачи изцапаните с птичи курешки стълби пред блока, в който живееше. Бравата на входната врата беше разбита. От тавана във фойето падаше мазилка. Боята по

стените се лющеше. Подът беше неравен, стълбището — пропаднало, перилата — криви. Въздухът беше пропит с мирис на зеле, лук и задушлива воня на нещо, което напомняше на урина.

Тръгна нагоре по старото стълбище. Дървените стъпала скърцаха и се огъваха и той се уплаши да не се счупят под тежестта, която носеше. Три етажа. Четири. Еверест сигурно беше по-лесен за изкачване. Група тийнейджъри в торбести панталони, най-вероятно изнасилвачи или крадци, излязоха от един апартамент и се разхилиха, щом го видяха. По-нагоре един от насядалите по стълбите дърти пияници, които се наливаха с евтино вино, ококори кръвясалите си очи срещу Ерик, сякаш помисли пишещата машина за алкохолна халюцинация.

Най-накрая стъпи на площадката на седмия етаж, но се олюля и едва не падна. Тръгна, залитайки, към дъното на коридора и изстена не само заради товара си, но и заради това, което видя.

Един мъж тропаше сърдито по вратата на апартамента му — хазяинът, Коравия Симънс, чието прозвище будеше недоумение у Ерик, защото задникът му приличаше на две топки желатин, които се тресяха, когато вървеше.^[5] Той имаше бирено коремче, брадясало лице и устни като червеи.

Ерик спря толкова рязко, че едва не изпусна пишещата машина. После се сниши и се нагани да се върне назабелязано на стълбището.

Но Симънс потропа за последен път, завъртя дебелиите си бутове и видя присвилата се в коридора жертва.

— Ето къде си бил — каза той, като насочи показалеца си, сякаш беше револвер, към слабия мъж.

— Господин Симънс. Радвам се да ви видя.

— А аз изобщо не се радвам. Искam си парите.

Ерик повтори учудено думата „пари“, сякаш не знаеше значението ѝ.

— Наемът — каза раздражено хазяинът му. — Това, което забравяш да ми платиш всеки месец. Долари. Кинти.

— Но аз ви го платих.

— През каменният век. — Симънс се намръщи. — Я, стига. Апартаментът ми не е приют. Дължиш ми наем за три месеца.

— Майка ми е много болна. Трябваше да ѝ дам пари за лекар.

— Не ми пробутвай тази лъжа. Ти виждаш майка си само когато пълзиш в краката ѝ, за да ти даде пари. На твое място бих си намерил някаква сваятна работа.

— Моля ви, господин Симънс, ще ви платя.

— Кога?

— След две седмици. Трябват ми само две седмици. Имам няколко фланелки с картинки от „Стар Трек“, които със сигурност ще успея да продам.

— Дано да е така, иначе ще разбереш как е в открития космос, щом се озовеш на улицата. Ще прежаля наема ти за трите месеца, само заради удоволствието да те изритам през вратата.

— Обещавам. Скоро очаквам да получа и хонорар за рубриката, която списвам.

— Ти си писател? — изсумтя Симънс. — Ще умра от смях. Като си такъв велик писател, как така не си забогатял? И каква е тази гадост, която си помъкнал? Пфу, не мога да я гледам. Сигурно си я намерил в някой казан за боклук.

— Не, купих я. — Ерик се изпъчи, засегнат от думите му. Но чудовищният предмет му се стори два пъти по-тежък отпреди и той отново се прегърби. — Имах нужда от нова пишеща машина.

— Ама ти си бил по-глупав, отколкото си мислех. Значи си купил този боклук, вместо да ми платиш наема? Би трябвало да те изритам оттук още сега. Ще се върна след две седмици. Ако нямаш парите, ще печаташ на улицата.

Хазяинът мина покрай него, поклащайки туловището си, и тръгна надолу по скърцащото стълбище.

— Писател. Как ли пък не. Тогава аз съм английският крал. Артър Хейли. Той е писател. Харолд Робинс. И *той* е писател. Също Джудит Кранц и Сидни Шелдън. *Ти*, приятелче, си най-обикновен безделник.

Ерик слушаше гръмкия смях, който се отдалечаваше надолу по стълбите, и се чудеше дали да отговори нещо остроумно, или да си замълчи и да остави машината на пода. Болките в ръцете го накараха да избере второто. Той отключи вратата на апартамента, треперейки от гняв. После се втренчи в покупката си. Не можеше да я остави просто ей така в коридора. Наведе се да я вдигне отново, като едва не се сецна. Влезе, залитайки и ритна вратата, която се трясна зад гърба му. Огледа

хола. Износените мебели му напомниха за вехтошарския магазин. „Господи, каква каша!“ — помисли си Ерик. Нямаше никаква идея откъде ще намери пари за наема. Вече не можеше да разчита на помощ от майка си. Последния път, когато бе отишъл в мансардата ѝ на „Пето авеню“, тя му бе вдигнала скандал:

— Този твой непрактичен романтичен образ на гладуващ интелектуалец... Ерик, къде сгрехих? Аз те разглежих. Осигурих ти всичко. Вече не си младеж. На трийсет и пет си. Трябва да се грижиш сам за себе си. Трябва да си намериш работа.

— И да бъда *експлоатиран*? — беше отговорил ужасено Ерик. — Унижаван? Капиталистическата система е *деградирала*.

Тя бе поклатила разочаровано глава, като цъкаше неодобрително:

— Но същата тази система е източникът на това, което ти дадох. Ако баща ти се върне от онази заседателна зала горе на небето и види какъв си станал, ще се гътне от още един сърдечен удар. Психоаналитикът ми казва, че ограничавам развитието ти. „Пилето трябва да се научи да лети“, така казва той. Трябва да те изгоня от гнездото. Повече няма да ти давам пари.

Ерик въздъхна при спомена за този неприятен разговор, прекоси всекидневната и остави пишещата машина на потъмнелия и олющен кухненски шкаф. Би предпочел да я сложи върху масата, но знаеше, че тя ще се счупи под тежестта ѝ. Дори и шкафът изстена и той затаи дъх. Слава богу, повече протести нямаше.

Погледа капещата от ръждясалия кран на чешмата вода. После обърна поглед към шумния кухненски часовник, който постоянно сверяваше, но винаги беше с половин час напред. Стрелките показваха три часа следобяд, значи в действителност беше два и половина. Беше малко раничко за питие, но пък Ерик си имаше основателна причина. *Дяволски* основателна причина. И разполагаше с евтин скок от снощното парти. Сипа си една унция^[6], гаврътна я и изпышка от горещината, която се разля в празния му стомах.

„Тук така или иначе няма нищо за ядене — каза си той и си сипа още едно питие. — Дадох за проклетата машина всичките пари, които бях спестил за храна.“ Испита желание да я ритне, но понеже беше върху шкафа, я удари с ръка. И едва не си счупи пръстите. Стисна наранената си ръка и докато подскачаше от болка из стаята, залитна и изпсува. За да се успокои, си сипа още скок.

„Господи, утре трябва да съм готов с материала за рубриката си, а още не съм започнал да го пиша. Ако не го предам навреме, ще загубя единствената стабилна работа, която имам.“

Обзет от ярост, Ерик отиде в хола, където неговата стара, върна „Олимпия“ го чакаше на бюроподобния си олтар срещу входната врата и беше първото нещо, което гостите му виждаха, щом влезеха в апартамента. Тази сутрин се бе опитал да започне материала, но мисълта за счупения стол непрекъснато го разсейваше и не можеше да съчини нито ред. Всъщност за него бе обичайно да се разсейва, докато пише.

И ето, че отново се озова пред белия лист. И отново съзнанието му блокира. Напрягаше се да измисли нещо, но само се потеше все по-силно и по-силно. Реши да се подкрепи с друго питие. Върна се в кухнята и напълни чашата си. Запали цигара. „Липса на вдъхновение. Това е постоянният ми проблем.“ Пресуши скоча. Изкуството е болезнен процес. Ако не страда, написаното няма да е стойностно. Джойс е страдал. Кафка. Ман. Агонията на величието.

Ерик усети, че уискито започваше да го хваща. Светлината избледня. Стаята започна да се люлее пред очите му. Лицето му стана безчувствено. Той прокара вдървените си пръсти през гъстата си, дълга до раменете, руса коса.

Втренчи се с отвращение в нещото върху кухненския шкаф.

— Хей, ти. Обзалагам се, че дори клавишите ти не работят. — Ерик грабна лист хартия. — Ето. — Завъртя валяка и с изненада видя колко гладко захапа листа. — Е, поне не си пълен боклук. — Пи още скок и си запали нова цигара.

Рубриката му вече не го интересуваше. Колкото и да се напъваше, не можеше да съчини нищо за модерната проза. В ума му се въртеше само едно — какво ще се случи след две седмици, когато Симънс дойде да си прибере наема.

— Не е честно. Системата е срещу мен.

Тази мисъл го вдъхнови. Да. Ще напише разказ. Ще покаже на света какво мисли за нея. Вече знаеше как ще го кръсти. Заглавието беше от шест букви и той ги напечата: „Бълвоч_“.

Клавишите се движеха по-леко, отколкото очакваше. Гладко. Плавно. Но въпреки задоволството си от този факт, Ерик усети нещо

нередно, нещо смуцаващо — потракването на клавишите беше по-продължително от необходимото.

Усети устните си набъбнали. Мислите му взеха да се замъгляват, когато се наведе да види какъв отпечатък е оставила старата лента върху хартията. Примигна и се наведе още повече. Беше напечатал *Бълвоч*, а на листа пишеше *Заливът на Флетчър*.

Удивлението му го накара да се намръщи. Нима беше толкова пиян, че не можеше да се контролира? Нима вдървените му от алкохола пръсти натискаха произволни клавиши? Не, ако беше така, върху листа щеше да има някаква безсмислица, а думите *Заливът на Флетчър* бяха съвсем смислени, въпреки че се различаваха от това, което смяташе, че е напечатал.

„Явно съзнанието ми прави номера — каза си Ерик. — Мисля, че печатам едно, а в действителност печатам друго. Всичко е заради скоча.“

За да провери теорията си, той се опита да проясни съзнанието си и да се концентрира върху движението на пръстите си. Натисна внимателно няколко определени клавиша. Този път потракванията на буквите бяха толкова продължителни, колкото тръбваше да бъдат. И все пак... Ерик погледна намръщен листа и видя не думата, която беше напечатал (*разказ*), а съвсем различна дума (*новела*).

Зяпна. Знаеше, че не е напечатал това. Нещо повече — през целия си живот беше писал само разкази. Никога не беше правил опит — липсваше му необходимата дисциплина — да напише новела. Какво ставаше, по дяволите? В объркването си напечата, без да се замисля: *Бързата кафява лисица прескочи мързеливото куче*.

Но после прочете: *Градът в Залива на Флетчър беше успял да преживее, както и всички предишни години, суровата атлантическа зима*.

Побиха го тръпки. Студени като лед. „Това е лудост — помисли си той. — Никога не съм чувал за Залива на Флетчър. Пък и това изречение е твърде многословно. Натруфено. Направо е отвратително.“

Обхванат от ужас, Ерик започна да натиска съвсем произволни клавиши, като се надяваше после да прочете на листа безсмислици и се молеше да не е изгубил разсъдъка си.

Но вместо безсмислици, видя: *Жителите на града бяха корави като скалистата крайбрежна ивица на Ню Ингленд. Характерите им*

бяха твърди като гранит, способни да идържат наказанията на природата, сякаш бяха усвоили техниката на оцеляване от яките скали по крайбрежието, неподвластни на яростните атаки на вълните.

Ерик подскочи и се дръпна назад. Знаеше, че не той е напечатал тези думи. Нещо повече — никога не би се заставил да го направи. Текстът беше отвратителен. Всички изречения бяха претрупани, да не говорим за хиперболизираните образи на жителите. Фразите бяха банални, характерни за някой блудкав бестселър.

Завладя го гняв. Започна да удря клавишите като полудял, опитвайки се да разбере какво става. Творческият му импулс се бе върнал. Искаше да напише материал за рубриката си, в който да осмее възмутителния упадък на прозата, която най-безсрамно угаждаше на всеобщия вкус.

Но вместо това прочете: Дълбоки декемврийски снегове затрупаха Залива на Флетчър. Земята замръзна. Януари. Февруари. Превърнали се в затворници, жителите на града не се отделяха от печките и камините в домовете си. Взираха се в добре познатите лица на другарите си по неволя. Докато свирепият вятър фучеше край прозорците на спалните, мъжете и съпругите им скоро си омръзнаха. Дойде март и снегът взе да се топи. После април и земята отново се събуди за живот. Но щом топлият пролетен въздух съживи природата, между обитателите на Залива на Флетчър се разгоряха силни страсти.

Ерик отиде, препъвайки се да вземе скоча. Този път пренебрегна чашата и пи направо от бутилката. Потръпна, гадеше му се, беше уплашен до смърт. Безвкусното уиски се стече по брадичката му, стаята се завъртя пред очите му. За да не падне, сграбчи кухненския шкаф. В делириума, в който бе изпаднал, му хрумнаха само три обяснения. Първо — полудял е. Второ — толкова е пиан, че халюцинира като онзи алкохолик на стълбите. И трето, най-трудното за приемане — това не е обикновена пишеща машина.

Външният ѝ вид беше достатъчно подозрителен.

Мили боже!

Пронизителният звън на телефона го стресна. Ерик пусна шкафа и се затътри към хола, като се мъчеше да пази равновесие. Телефонът беше едно от нещата, с които скоро щеше да се раздели. От два месеца

не си беше плащал сметките и сега си помисли, че се обаждат от телефонната компания да го уведомят, че го изключват.

Вдигна непохватно слушалката. След кратко колебание каза „ало“, но двете срички прозвучаха като една.

— ...ло — изломоти той и повтори объркано: — ...Ло?

— Ерик, ти ли си? — попита носово висок мъжки глас. — Звучиш странно. Болен ли си? Да не си настинал?

Редакторът на „Вилидж Майнд“.

— Не, тъкмо пишех материала за рубриката си — отвърна Ерик, като се стараеше да не заваля думите. — Телефонът ме стресна.

— Твоята рубрика? Слушай, Ерик, дано не ти прозвучи грубо, но ще ти го кажа направо. Забрави за рубриката. Тя няма да ми е нужна.

— Какво? Спираш моята... — Сърцето на Ерик пропусна един удар.

— Хей, не само твоята. Всички рубрики. „Вилидж Майнд“ спира да излиза. Край. Фалит. По дяволите, защо да го увъртам? Списанието е капут.

Клишетата на редактора никога не бяха допадали на Ерик, но сега беше толкова потресен, че дори не се раздразни.

— Капут? — повтори той и усети, че го обзема ужас.

— Абсолютно. Данъчните не ми позволяват да го издавам повече. Обвиняват ме, че то е параван за укриване на данъци, а не бизнес.

— Фашисти!

— Ще бъда откровен с теб, Ерик. Те са прави, *наистина* е параван. Само да беше видял какви фокуси правех със счетоводните книги.

Сега вече Ерик се увери напълно, че е полудял. Това не можеше да е истина. „Вилидж Майнд“ и данъчни измами?

— Шегуваш се!

— Хей, слушай, не се разстройвай толкова, а? Нищо лично. Просто бизнес. Ще си намериш друго списание. Трябва да затварям, приятел. Дочуване.

Връзката прекъсна и Ерик чу познатия сигнал на свободната линия. Дразнещият монотонен звук му се стори оглушителен. Стомахът му се разбунтува. Системата. Системата му беше нанесла

поредния си удар. Нима за нея не съществуваше нищо священо, дори изкуството?

Върна слушалката на мястото ѝ. Потърка отчаяно пулсиращите си слепоочия. Утре няма да получи хонорар. Ще му изключат телефона. Ще го изхвърлят на улицата. Полицията ще намери измършавялото му от глад тяло в някоя канавка. За да не се случи всичко това — той преглътна мъчително, — трябваше да си намери сигурна, постоянна работа.

Ерик се паникьоса. Да поиска заем от приятелите си? Стори му се, че чува презрителния им смях. Да измоли от майка си още пари? Представи си как се отрича от него.

Не беше честно! Беше посветил живота си на Изкуството и умираше от глад, а разни посредствени писатели пишеха блудкавите си бестселъри и печелеха милиони. Нямахше справедливост на този свят!

Изведнъж му хрумна нещо. Блудкав бестселър? Като комерсиалните книги на онези бездарници? Е, върху шкафа в кухнята го очакваше онази противна машина, която одеде беше напечатала в пристъп на лудост началото на една ужасно блудкава новела.

Пак тази потресаваща дума — лудост. Не машината, а *той* беше луд, щом вярваше, че онова, което бе видял в алкохолния си делириум, бе нещо повече от илюзия.

„Трябва да ида на психиатър“ — помисли си Ерик.

„И как ще му платя?“

Изгубил всякаква надежда, той влезе, залитайки в кухнята, за да вземе шишето със скоча. Не му оставаше нищо друго, освен да се напие.

Втрени се в абсурдната пишеща машина и в думите на листа. Въпреки че ги виждаше размазано заради алкохола, нямаше съмнение, че бяха смислени и което бе по-важното — бяха реални. Погълна още уиски, натискайки замаяно произволни клавиши, без да се изненадва, че върху листа се отпечатваше продължението на лигавата новела. „Явно полудявам — каза си той, — щом стоя надвесен над този кухненски шкаф, удрям случайни клавиши и не съм изненадан от резултата.“ Каквото и да бе обяснението на това чудо, очевидно той напълно автоматично съчиняваше безобразната сага за страстите и перверзиите на обитателите на Залива на Флетчър.

— Да, Джони — каза Ерик на водещия на телевизионното предаване и се усмихна скромно. — „Заливът на Флетчър“ направо се изля от мен в момент на огромно творческо вдъхновение. Честно казано, преживяването беше стряскащо. Цял живот съм искал да разкажа тази история, но не бях сигурен дали притежавам необходимия талант. Един ден реших да рискувам. Седнах пред очуканата си пишеща машина. Между другото, купих я от един вехтошарски магазин, ето колко бях беден, Джони. Както и да е. През онзи ден Съдбата, Късметът или нещо друго по изключение бяха на моя страна. Пръстите ми направо затанцуваха по клавишите. И историята се роди на белия лист. Оттогава не минава нито ден, без да благодаря на Бог за неговата благословия.

Джони почука многозначително с молива си по бюрото. Светлината в студиото се усили. Ерик се потеше под хилядадоларовия си костюм от акулска кожа. Усещаше косата си — прическата му бе коствала двеста долара — твърда като каска от лака, с който я бяха напръскали. Той примижа срещу ярките лампи. Не виждаше публиката, но усещаше горещото ѝ одобрение. Хората се радваха на невероятния му успех. Америка отново бе доказала, че е страна на неограничените възможности.

— Не бъдете толкова скромни. Вие сте не само нашият най-обичан новелист. Освен това сте уважаван критик, да не говорим, че ваш разказ е спечелил престижна литературна награда.

Престижна? Ерик вътрешно се намръщи. „Хей, Джони, внимавай. Не преувеличавай, да не изгубим симпатията на публиката. Имам да продавам книга.“

— О, да — отговори на глас, като гледаше с възхищение умело подстриганата леко прошарена коса на водещия. — Критическата ми рубрика във „Вилидж Майнд“. Добрите стари дни в Гринич Вилидж. Успехът си има своите недостатъци. Липсва ми тайфата от „Уошингтън Скуеър“. Липсват ми кафенетата и нощите, когато се събирахме, четяхме си един на друг разкази и обсъждахме нови идеи чак до зори.

„Да, бе. Адски ми липсват — помисли си Ерик. — Мизерията, в която живееш. И онзи дебел задник Симънс. Може да си задържи колонията от хлебарки и пияниците от стълбището. «Вилидж Майнд» ли? По-добре да бяха кръстили списанието «Вилидж Идиът»^[7]. А литературната награда? Издателство «Сабуй Прес» присъжда награди

всеки месец. Като добави четвърт долар към наградата, човек може да си купи чаша кафе.“

— Трябва да признаете, че успехът има и предимства — каза Джони.

Ерик сви рамене:

— Няколко материални блага в повече.

— Но вие сте богат.

„Можеш да се обзаложиш за това — каза си Ерик. — Два милиона долара за изданието с твърди корици. Четири милиона за изданието с меки корици. Два милиона за филма и още един от клуб «Приятели на книгата». Плюс сумите за откупуване на правото книгата да бъде издадена в Англия и в още двадесет държави. Общо петнадесет милиона.“ От тях десет процента беше дал на литературния си агент и още пет на рекламния директор. Данъчните служби също бяха взели своя дял. Но Ерик бе постъпил хитро. За да намали данъците си, беше закупил петрол, добитък и недвижими имоти. Пътуванията си до Европа беше декларирал като изследователски. Имението, самолета и яхтата беше приспаднал от доходите си като разходи. В края на краищата човек с неговата професия се нуждаеше от усамотение, за да пише и да печели повече пари за държавата. Така, след като изплати всичките си данъци, Ерик остана с девет милиона. „Не е зле за четирийсетдоларова инвестиция, но ми се ще да бях успял да задържа още няколко милиона като обезпечение срещу инфлацията. Все пак не мога да се оплача.“

— Но, Джони, парите не са всичко. Е, ако някой ми даде пари, няма да ги изхвърля в река Хъдсън. — Ерик се засмя и чу, че публиката му приглася. Смахът на зрителите беше добронамерен. Те също не биха хвърлили парите си. — Не, работата е там, Джони, че за мен най-голямата награда са писмата, които получавам от почитателите си. Удоволствието, което съм им доставил със „Заливът на Флетчър“, е по-важно за мен от материалните придобивки. Нали затова са книгите — да носят радост на читателите.

Ерик направи пауза. Интервюто течеше прекалено гладко, а хората обичаха да има спор и напрежение.

Заради топлината на лампите целият беше вир вода. Уплаши се, че потта му може да съсипе костюма от акулска кожа, после осъзна, че винаги може да си купи нов.

— Знам, че според Труман Капоти „Заливът на Флетчър“ е една лишена от каквато и да е литературна стойност творба. Но той е правил подобни коментари и преди и ако искаш да знаеш, мисля, че твърде често е правил и някои други неща.

Публиката отново избухна в смях, този път жесток.

— Джони, очаквам със затаен дъх романа, който той непрекъснато обещава да напише. Добре, че още не съм спрял да дишам.

Смехът на зрителите беше още по-злобен. Ако Труман беше в студиото, сигурно щяха да го замерват с камъни.

— Честно казано, Джони, мисля, че Труман се е отчуждил от ей онази читателска публика. От средностатистическите американци. Чел съм модерна проза и от нея ми се повдига. Хората искат да четат истории, пълни с магия, романтика и напрегнато действие. Като романите на Дикенс.

Зрителите посрещнаха думите му с шумни аплодисменти.

— Споменахте Дикенс. Но аз се сещам за един друг автор. Писател, чиито книги бяха популярни през петдесетте. Уинстън Дейвис. Ако не знаех, че „Заливът на Флетчър“ е ваша творба, щях да се закълна, че е написана от Дейвис. Но, разбира се, това е невъзможно. Той е загинал при трагичен инцидент с лодка, когато е бил едва четирийсет и осем годишен. Ако не се лъжа, случило се е някъде около Лонг Айленд.

— Поласкан съм, че ме сравнявате с Дейвис — отвърна Ерик. — Всъщност не сте единственият, който е забелязал приликата. Той е един от авторите, които уважавам. Огромната му любов към героя и сюжета. Онези малки градчета в Ню Ингленд, които обезсмърти с романите си. Богатството на стила му. Проучил съм задълбочено всичките произведения на Дейвис. Опитвам се да продължа неговата традиция. Хората искат истински, неподправени човешки истории.

Ерик дори не бе чувал за Уинстън Дейвис, преди почитателите му да започнат да сравняват неговата новела с творчеството на Дейвис. Озадачен, той бе отишъл в Нюйоркската библиотека, където бе положил героични усилия да прегледа половин дузина негови книги. Не можа да довърши нито една. Всичките бяха безвкусен боклук. Пълна боза. Все пак Ерик разпозна стила. Приликата беше очевидна. „Заливът на Флетчър“ спокойно можеше да бъде книга, написана от

Уинстън Дейвис. Тръгна си от библиотеката намръщен. Отново беше усетил онези тръпки. Не обичаше съвпаденията.

— Последен въпрос — каза Джони. — Почитателите ви очакват с нетърпение следващата ви книга. Ще ни издадете ли за какво ще се разказва тя?

— Бих искал, но съм суеверен, Джони. Страхувам се да говоря за нещо, което все още е в процес на писане. Все пак мога да ви кажа това. — Ерик се огледа подозрително, сякаш се страхуваше в студиото да не се спотайват шпиони на конкурентни издателства. После сви рамене и се засмя. — Предполагам, че мога да ви го кажа. В края на краищата, кой би откраднал заглавие, върху което обявявам правата си пред няколко милиона души? Новата ми книга ще се казва „Гората на проповедника“. — От публиката се откъсна въздишка на задоволство. — Действието се развива в малък град във Върмънт и... е, по-добре да спра дотук. Когато книгата излезе, всеки ще може да я прочете.

* * *

— Беше фантастично — каза литературният агент на Ерик. Казваше се Джефри Амгот. Беше около трийсетте, но косата му бе прошарена и оредяла от тревоги. Винаги бе намръщен. Имаше болен стомах и движенията му бяха толкова нервни, сякаш вечно бързаше за някъде. — Перфектно. А онзи лаф за Капотти със сигурност ще продаде сто хиляди бройки в повече.

— И аз така смятам — отвърна Ерик, докато се качваше в лимузината, спряла пред студиото. — Но ти май не си много щастлив от този факт.

„Шоуто на Карсън“ се излъчваше късно следобед, но смогът беше толкова гъст, че навън сякаш вече бе паднал здрач.

— Имаме проблеми — каза Джефри.

— Не виждам какви. Хайде, изпий едно питие и се успокой.

— И да си раздразня стомаха? Не, благодаря. Слушай, разговарях с твоя бизнес мениджър.

— Аха. Вие двамата се тревожите прекалено много.

— Но ти харчиш парите така, сякаш ги печаташ. Самолет, яхта, голямо имение. Не можеш да си ги позволиш.

— Хей, разполагам с девет милиона. Мога да се поглезя малко.

— Не, не можеш.

Ерик го изглежда остро.

— Какво искаш да кажеш?

— Нямах девет милиона. Не забравяй пътуванията до Европа, крайбрежната вила тук, в Малибу, и онова място в Бимини.

— Имам инвестиции. Петрол и добитък.

— Кладенците пресъхнаха. Добитъкът измря от болести.

— Будалкаш ме.

— Но болките в стомаха ми са истински. Имотите ти са ипотекирани. Ферарито ти не е изплатено. Също и самолетът. Ти си напълно разорен.

— Бил съм разточителен, признавам си.

Джефри зяпна от възмущение:

— Разточителен? *Разточителен*? Бил си кръгъл идиот, ето какъв си бил.

— Ти си моят агент. Направи нещо.

— Вече го направих. Какво ти става? Да не си загубил паметта си? Твоят издател очаква от теб нова книга до една седмица. Предлага три милиона за изданието с твърди корици. Аз му обещах книгата. Той ми обеща парите. Сключихме договор. Забрави ли?

— Тогава какъв е проблемът? Три милиона ще покрият всичките ми сметки.

— И къде е проклетата книга? Няма да получиш нито цент, преди да си предал ръкописа.

— Работя върху нея.

Джефри изстена:

— Боже мой, искаш да кажеш, че още не си я завършил? Аз те молих. Умолявах те да спреш с купоните. Да се захванеш за работа. Да напишеш книгата и после да купонясваш колкото си искаш. Какво има? Да не би всичките тези жени да са изсмукали силата и мозъка ти, а?

— Ще имаш книгата точно след седмица.

— Ох, Ерик, ще ми се и аз да съм толкова уверен, колкото си ти. Мислиш, че писането е като да завъртиш кранче, така ли? То изисква труд. Представи си, че блокираш. Представи си, че пипнеш грип или

нещо подобно. Как е възможно някой да напише книга за една седмица?

— Ще имаш книгата, обещавам ти, Джефри. Както и да е, дори да позакъснея, това няма да е фатално. Издателят държи на мен. Ако се наложи, ще удължи срока.

— По дяволите, ти изобщо не ме слушаш. Всичко е въпрос на време. Изданието с твърда подвързия на новия ти роман вече е обявено. Той трябваше да е завършен и готов за печат още преди месеци. Трябваше да излезе заедно с допечатката на „Заливът на Флетчър“ с меки корици. Магазините очакват да получат и двете книги. Печатницата чака. Рекламната кампания вече започва. Ако не предадеш ръкописа навреме, издателят ще реши, че се подиграваш с него. Ще загубиш симпатията на медиите. От клуб „Приатели на книгата“ ще се ядосат, да не говорим за чуждестранните ти издатели, които вече са обявили новата ти книга в каталозите си. Те зависят от теб. Ерик, ти не разбираш. Това е голям бизнес. Не пречи на големия бизнес.

— Не се тревожи — каза му Ерик с усмивка. — Всичко ще бъде наред. След вечерята ми с Робърт Евънс се захващам да пиша.

— Бог да ти е на помощ, Ерик. Натискай тези клавиши, човече, натискай ги.

Самолетът излетя от международното летище на Лос Анджелис. Вече над града, Ерик погледна надолу към мрежата от светлини, които примигваха в тъмнината.

„По-добре да започвам“ — реши с нежелание.

Без да обръща внимание на приглушения рев на мотора, който нахлуваше през корпуса на самолета, той отвори един сандък и извади огромната пишеща машина. Носеше я със себе си навсякъде, защото се страхуваше някой да не я открадне.

Положи доста усилия, докато успее да я качи на една маса. Беше наредил на пилота да не влиза в пътническото отделение. Дебела преграда делеше Ерик от пилотската кабината. Тук, както и в имението си край Хъдсън, той можеше да пише в пълна тайна.

Работата беше отегчителна. Беше довършил „Заливът на Флетчър“, без да си прави труда да следи текста. Вместо това цяла седмица беше гледал телевизия, натискайки произволни клавиши. Така

или иначе нямаше значение какво печата. Странната машина пишеше новелата сама. Щом свършеха всички телевизионни програми, той прочиташе последната напечатана страница с надеждата, че ще види думата „КРАЙ“. И един ден я видя.

След успеха на „Заливът на Флетчър“ бе започнал да печата отново. Беше прочел заглавието „Гората на проповедника“ и беше напечатал търпеливо цели двадесет страници. Без какъвто и да е ентусиазъм. От опит знаеше, че писането не му доставяше никакво удоволствие, че обичаше да говори за него и да бъде наричан писател, но не и мъчителния творчески процес. И понеже в случая машината бе тази, която съчиняваше историята, работата му се беше сторила още по-непривлекателна. „Трябвало е да се родя принц“ — често си мислеше Ерик.

Бе отлагал допечатването на „Гората на проповедника“ колкото е възможно повече. Парите идваха при него толкова лесно, че нямаше желание да изтърпи дори едната седмица мъчителен труд, която беше преценил, че ще му бъде необходима за довършването на ръкописа.

Но Джефри го беше разтревожил. Няма пари? Тогава по-добре да се върне при златната мина. Гъската, която снесе златното яйце. Как наричаха помощника на един писател? Секретар. „Да, така ще ти викам — каза Ерик на странната машина. — Отсега нататък, ти ще бъдеш моят секретар.“ Не можеше да повярва, че наистина е милионер — поне на хартия, — и лети със собствения си самолет на път за Ню Йорк, „Днешното шоу“, „Утрешното шоу“ и „Добро утро, Америка“. Това не можеше да се случва в действителност.

Но се случваше. И ако искаше да живее като милионер и занапред, трябваше да натиска клавишите като обезумял, за да довърши втората си книга.

Самолетът пореше нощта. Ерик зареди лист хартия на „секретаря“ и отпи от чашата си глътка „Дом Периньон“. Избра касета с филма „Хелюин“ и я сложи във видеото. Докато гледаше как някакво хлапе наръгва с нож по-голямата си сестра, започна да печата.

Глава трета... Рамона изпадна във възторг. Никога не беше изпитвала по-голямо удоволствие. Нито съпругът, нито любовникът ѝ бяха предизвиквали у нея такъв екстаз. Да, млекарят...

Ерик се прозя. Във филма един луд избяга от някаква клиника. Един ненормален доктор тръгна да го търси. Една бавачка доста

попищя. Убиха лудия половин дузина пъти, но той винаги възкръсваше, защото явно беше таласъм.

През това време Ерик нито веднъж не погледна към пишещата машина. Купчината листове до него непрекъснато растеше. Когато пресуши петата си чаша „Дом Периньон“, „Хелюин“ свърши. Пусна си „Пришълеца“. На екрана една жена по бельо се събуди и откри, че е затворена в космическа совалка заедно с едно чудовище. Някъде над Колорадо — по-късно Ерик пресметна къде и кога точно се случи, — той погледна страницата, която току-що беше напечатал, и зяпна, понеже текстът беше напълно безсмислен.

Разрови купчината листове и разбра, че през последния половин час е печатал безсмислици.

Пребледня. Ченето му увисна. Догади му се.

„Мили боже, какво става?“

Напечата трескаво *Малката Бо Пийп изгуби овчицата си.*

И прочете същите думи.

Напечата *Бързата кафява лисица.*

И отново прочете същото.

Когато самолетът се приземи на летище „Ла Гардиа“, пред Ерик имаше петсантиметрова купчина листове, изписани с безсмислици. Отгоре на всичко машината се повреди. От вътрешността ѝ се чу едно отвратително „хряс“ и клавишите спряха да се движат. Не можа да ги накара да печатат дори безсмислици. „Блокира — помисли си и изстена. — Господи, тя е счупена, развалена, свършена.“

„И двамата сме свършени.“

Започна да я блъска и да я удря, докато ръцете го заболяха, но не постигна нищо. Накрая реши, че е по-добре да спре, преди да е счупил още някоя част. Замаян от изпития алкохол, Ерик зави пишещата машина с едно одеяло и я пренесе с цената на големи усилия до лимузината, която го очакваше. Интервютата за телевизията щяха да се проведат на следващия ден. Заслепен от слънчевата светлина на утрото, той потърка измъченото си, брадясало лице и каза паникьосано на шофьора:

— Манхатън. Трябва ми ателие за ремонт на пишещи машини.

Пътуването се проточи два часа заради задръствания, катастрофи и минаването по заобиколни пътища. Най-накрая лимузината спря на

Трийсет и втора улица и Ерик се запрепъва с товара си към едно ателие с пишещи машини „Оливетти“ на витрината.

— Тази не мога да я поправа — информира го младият механик.

Ерик изстена.

— Налага се.

— Вижте тази желязна скоба вътре. Счупена е. А аз нямам резервни части за такава чудесия. — Младежът изглеждаше ужасен от невероятната грозота на машината. — Мога да я запоя. Но тази вехтория е толкова стара, приятел, че е като износена риза. Закърпваш ѝ ръкава и тя се скъсва около кръпката. Зашиваш новата дупка и платът се прокъсва около втората кръпка. И ако продължиш да упорстваш, накрая от ризата ти остават само кръпки. Ако запоя скобата, старият метал ще омекне от горещината и тя ще се счупи на друго място. Вие ще продължите да се връщате при мен, докато заварките станат повече от самия метал. Както и да е, дизайнът на тази машина е толкова странен, че не смея да рискувам. Повярвайте ми, приятелю, устройството ѝ ми е непонятно. По-добре да потърсите човека, който я е направил. Може би *той* ще знае как да я поправи. Може да разполага с резервни части. О, сетих се защо ми изглеждате така познат.

— Моля? — намръщи се Ерик.

— Кажете, не сте ли известен? Не участвахте ли в „Шоуто на Карсън“?

— Не, припознали сте се — отвърна уплашено Ерик. Погледна златния си „Ролекс“ и видя, че е почти обяд. Господи, беше пропилял цялата сутрин. — Трябва да вървя.

Грабна счупената пишеща машина и се запрепъва към лимузината. Грохотът на уличното движение го изнерви още повече.

— Гринич Вилидж — промърмори задъхано на отегчения шофьор. — Колкото е възможно по-бързо.

— В този трафик? Сър, обяд е. Пиковият час.

Стомахът на Ерик се сви. Той плувна в пот и започна да трепери. Когато шофьорът стигна до покрайнините на Гринич, го упъти накъде да кара, обезумял от нетърпение. Не отделяше очи от часовника си. В един и двайсет му хрумна ужасяваща мисъл. „Ами ако магазинът е затворен? Ако старецът е умрял или фалирал?“

Ерик изтръпна. Но после зърна витрината на вехтошарския магазин и изскочи от лимузината още преди да е спряла. Грабна масивната пишеща машина и въпреки че адреналинът му даваше сили, когато бутна скърцащата врата и влезе в тясното сумрачно помещение, мръсно и миришещо на плесен, коленете му трепереха.

Старецът стоеше на същото място, където Ерик го беше заварил и предния път — надвесен над очукания тезгях, стиснал догарящ фас между жълтите си пръсти, втренчен намръщено в брошура за конни надбягвания. Дори беше облечен в същия оръфан пуловер. Косите му висяха като паяжини. Лицето му бе все така болнаво.

Сбръчканият мъж вдигна поглед от брошурата, която четеше.

— Всички продажби са окончателни. Не видяхте ли какво пише на табелата?

Прегърбен под тежестта на машината, Ерик попита невярващо:

— Вие все още ме помните?

— Можете да се обзаложите. Никога няма да забравя боклука, който държите в ръцете си. Казах ви, не връщам пари.

— Не съм дошъл за това.

— Тогава защо ми носите проклетото нещо? Боже, колко е грозно. Не мога да го гледам.

— Развали се.

— Нищо чудно.

— Не можах да я поправят. Всъщност механикът не посмя да я докосне. Страхуваше се да не би да я повреди още повече.

— Ами изхвърлете я тогава. Или я продайте за старо желязо. Достатъчно е тежка. Може да ви дадат за нея два долара.

— Но тя ми харесва!

— Винаги ли сте имали такъв лош вкус?

— Механикът предположи, че човекът, който я е направил, ще успее да я поправи.

— А ако кравите можеха да летят...

— Слушайте, кажете ми откъде я взехте!

— Колко ще ми платите за информацията?

— Сто долара!

Старецът го изглежда подозрително.

— Не приемам чекове.

— В брой! За бога, кажете ми по-бързо откъде сте купили машината!

— Къде са парите?

Собственикът на магазина се забави няколко часа. Ерик крачеше напред-назад, пушеше и се потеше. Накрая старецът се появи с пъшкане от мазето, като държеше парче хартия, изписано с драскулки.

— От едно имение. В Лонг Айлънд. Някакъв тип умрял. Май се беше удавил. Чакайте да видя. — Той се опита да разчете драскулките си. — Да, казвал се е Уинстън Дейвис.

Ерик се облегна на очукания тезгях, стомахът му се сви, сърцето му пропусна няколко удара.

— Не може да бъде.

— Искате да кажете, че го познавате? Този Уинстън Дейвис?

Ерик усети в устата си вкус на прах.

— Чувал съм за него. Бил е писател — отвърна с пресипнал глас.

— Надявам се, че не се е опитвал да печата книгите си на това чудо. Нали ви казах предишния път. Направих всичко възможно да ги накарам да го задържат. Но собствениците продаваха вещите на покойника в комплект. Не искаха да ги делят. Всичко или нищо.

— Лонг Айлънд, така ли?

— Адресът е на тази хартия.

Ерик я грабна, вдигна обезумял пишещата машина и се запрепъва към вратата.

— Я кажете, не съм ли виждал лицето ви някъде наскоро? — провикна се след него старецът. — Не участвахте ли снощи в „Шоуто на Карсън“?

Когато Ерик откри адреса, слънцето почти бе залязло. През целия път, докато пресичаха Лонг Айлънд, се бе тресъл от страх. Вече знаеше защо толкова много читатели сравняваха книгата му с тези на Дейвис. Някога Дейвис беше притежавал същата машина. Беше печатал романите си на нея. Всъщност не ги беше съчинявал той, а машината. Ето защо стиловете им толкова си приличаха. Книгите им имаха един и същи автор. И очевидно Дейвис беше пазил тайната си толкова ревниво, колкото и Ерик; не я беше разкрил нито на приятелите, нито на близките си. След смъртта на Уинстън, семейството му бе решило, че старата пишеща машина е най-

обикновена вехтория и я беше продало заедно с други негови непотребни вещи. Ако знаеха тайната ѝ, със сигурност щяха да запазят тази златна гъска, тази златна мина.

Но тя вече не беше златна мина. Беше една голяма вехтория, очукано парче метал с болтове и лостчета.

— Ето имението, сър — каза вече напълно обърканият шофьор.

Изпълнен със страх, Ерик огледа големите отворени градински порти, обширната равна морава и дългия черен път, който лъкатушеше към огромната къща. „Прилича на замък“. Обхванат от безпокойство, той се обърна към шофьора:

— Откарай ме до входа на къщата.

Ами ако не са си вкъщи? Ако не си спомнят? Ако сега тук живее някой друг?

Остави машината в колата. Бавно, но решително, той изкачи мраморните стълби пред голямата дъбова врата. Натисна звънеца с треперещи пръсти, чу ехото от звъна във вътрешността на къщата и почти подскочи от изненада, когато някой отвори вратата.

Прошарена жена около шейсетте. Приветлива, добре облечена, приятна на вид.

Като се усмихваше, тя го попита с немощен глас какво желае.

Ерик заекна, но окуражен от благия поглед на жената, се представи като почитател на мъжа ѝ.

— Колко мило, че сте си спомнили за него — отвърна тя.

— Минавах през квартала. Помислих си, че няма да имате нищо против, ако се отбия. Да ви кажа колко много харесвам книгите му.

— Че няма да имам нищо против? Не, даже съм очарована. Толкова малко читатели намират време да го направят. Няма ли да влезете?

Вътрешността на къщата се стори на Ерик като мавзолей — студена и кънтяща.

— Искате ли да видите кабинета на мъжа ми? Там, където пишеше?

Възрастната жена го поведе по студен мраморен коридор. После отвори богато украсена с резба врата и посочи с жест светилището.

То беше прекрасно. Просторна стая с безценни картини по стените, рафтове с книги, дебел мек килим и големи прозорци, през които се виждаха океанът и три обагрени в червено от лъчите на

залязващото слънце плътноходки, носени по белите гребени на вълните от вечерния бриз.

Но най-забележителното нещо на това светилище се намираше в средата на помещението — голямо лъскаво бюро от тиково дърво, на което се извисяваше като огромен потир стара пишеща машина „Смит-Корона“ от петдесетте години.

— Ето тук съпругът ми пишеше книгите си — каза гордо старата жена. — Всяка сутрин от осем до дванайсет часа. После обядвахме и отивахме да пазаруваме за вечеря, да поплуваме или да се повозим с платноходката. Зимно време правехме дълги разходки по брега. Уинстън обичаше океана през зимата. Той... много се разбъбрих. Простете ми.

— Не, не, всичко е наред. Разбирам как се чувствате. Значи съпругът ви е използвал тази „Смит-Корона“, така ли?

— Всеки ден.

— Питам, защото онзи ден купих една стара пишеща машина. Изглеждаше толкова странно, че ме привлече. Мъжът, от когото я купих, ми каза, че е била собственост на вашия съпруг.

— Не, аз...

Сърцето на Ерик се сви от отчаяние.

— Чакайте, спомних си — каза жената и той затаи дъх.

— Онази отвратителна грозна машина.

— Да, описахте я доста точно.

— Съпругът ми я държеше в един шкаф. Непрекъснато го молах да я изхвърли, но Уинстън казваше, че неговият приятел никога нямало да му прости това.

— Приятел? — Думата заседна в гърлото на Ерик като рибя кост.

— Стюарт Донован. Често плаваха заедно. Един ден Уинстън донесе онази странна машина вкъщи. „Това е антика — съобщи ми той. — Подарък от Стюарт.“ Е, на мен ми изглеждаше пълен боклук. Но приятелите са си приятели и Уинстън я запази. Ала след като умря... — Гласът ѝ изведнъж се промени, стана по-тих и дрезгав. — Както и да е, продадох я заедно с други негови вещи, които не ми трябваха.

Ерик слезе от лимузината в малкото, запазило старинния си облик крайбрежно селце на Лонг Айлънд. Слънцето се беше скрило.

Наоколо цареше мрак. В ноздрите му нахлу соленият морски въздух. Той се напегна да разчете надписа над вратата на магазина: ПИШЕЩИТЕ МАШИНИ НА ДОНОВАН — НОВИ И УПОТРЕБЯВАНИ — РЕМОНТ И РЕКОНСТРУКЦИЯ. Бе дошъл с намерението само да открие къде се намира магазинът и да се върне на сутринта, когато е отворен. Но докато го разглеждаше, зад спуснатата щора на витрината внезапно проблесна слаба светлина. И въпреки че на вратата висеше табелка ЗАТВОРЕНО, той видя вътре да се движи някаква сянка.

Потропа на вратата. Сянката се приближи. Един възрастен господин вдигна щората и впери поглед в Ерик.

— Затворено е — чу се приглушеният от стъклото глас на стареца.

— Моля ви, трябва да поговорим. Важно е.

— Затворено е — повтори мъжът.

— Уинстън Дейвис.

Силуетът вече се обръщаше да се отдалечи, но при тези думи се закова на място. Възрастният господин вдигна отново щората.

— Уинстън Дейвис ли казахте?

— Моля ви, трябва да поговорим за него.

Ключалката прещрака. Вратата се отвори бавно навътре. Старецът погледна намръщено Ерик.

— Вие ли сте Стюарт Донован?

Възрастният мъж кимна.

— Уинстън? Бяхме приятели дълги години.

— Точно затова трябва да поговоря с вас.

— Ами, влезте тогава — каза озадаченият собственик на магазина. Беше нисък и слаб и се придвижваше с помощта на дървен бастун. Носеше костюм с двуредно сако и тясна вратовръзка. Яката на ризата изглеждаше твърде широка за мършавия му врат. Миришеше на мента.

— Но това е... — Очите на стареца се разшириха от изненада.

— Знам. Вашият подарък за Уинстън.

— Откъде...

— Купих я от един вехтошарски магазин.

Възрастният мъж изстена.

— Повредена е. Донесох я, за да я поправите.

— Значи знаете...

— Нейната тайна? Разбира се. Трябва да я поправите. Ако не проработи отново, здравата ще загазя.

— Звучите точно като Уинстън. — Очите му се премрежиха от спомени. — При всяка повреда на машината той търчеше при мен, обзет от паника. Казваше: „Договори. Хонорари. Ако не я поправиш, всичко отива по дяволите.“ Но аз винаги я поправях. — Старчето се изкиска тъжно.

— Ще помогнете ли и на мен? Ще ви платя колкото поискате.

— О, не, таксата ми е еднаква за всички. Канех се да се прибирам. Нали разбирате, жената ме чака за вечеря. Но този модел беше моят шедьовър. Ще видя какво мога да направя. Заради Уинстън. Сложете я на тезгяха.

Ерик остави машината и разтърка изтръпналите си ръце.

— Едно не мога да проумея — защо не сте я задържали за себе си? Та тя струва цяло състояние.

— Имаше и други като нея.

Ерик се вцепени от изненада.

— Освен това — продължи старецът, — никога не съм искал да стана богат. Богатите имат прекалено много грижи. Вземете за пример Уинстън. Към края на живота си той се беше превърнал в развалина с изхабени нерви, защото постоянно трепереше от страх да не би един ден машината да се развали непоправимо. Този негов страх го съсипа. Ще ми се да не му я бях подарявал. Но Уинстън беше добър човек. Винаги ми даваше десет процента от всичките си печалби.

— Аз ще правя същото за вас. Моля ви, поправете я. Помогнете ми.

— Ще видя какъв е проблема.

Като хъмкаше и си мърмореше нещо, възрастният мъж разви болтовете и изпробва лостчетата.

През това време Ерик хапеше устни и дъвчеше ноктите си.

— Знам какво не е наред.

— Тази скоба е счупена.

— О, това е дребна работа. Имам други скоби. Мога да я подменя.

Ерик въздъхна облекчено.

— Тогава, ако нямате нищо против...

— Клавишите не помръдват заради счупената скоба. Но преди да блокират, се е случило друго — машината е спряла да печата това, което искате; спряла е да пише сама.

Ерик кимна пребледнял.

— Главният проблем е, че тази машина е изчерпила запаса си от думи. Използвала е всяка скрита в нея дума.

Ерик стисна зъби, за да не изкрещи: „Това не може да е истина.“

— Тогава сложете вътре още думи.

— Де да можех. Щом свършат веднъж, думите не могат да бъдат подменени. Не знам каква е причината, правил съм много опити, но всички бяха неуспешни. Трябва да конструирам свършено нов модел.

— Направете го! Ще ви платя колкото поискате.

— Съжалявам, но не мога. Отдавна съм загубил това умение. Направих пет сполучливи модела. Шестият и седмият бяха неуспешни. Осмият беше пълен провал.

— Опитайте отново.

— Не мога. Нямате си представа колко е изтощително. После усещам мозъка си празен. Трябва да възстановявам в главата си всяка използвана дума.

— По дяволите, опитайте!

Старецът поклати глава.

— Симпатичен сте ми, но...

В дъното на работилницата, зад гърба на майстора, Ерик забеляза друга пищеца машина. Пак с ръчки, болтчета, лостове.

— Давам ви един милион долара за онази ей там!

Мъжът бавно се обърна.

— А, онази. Съжалявам, но това е моята собствена пищеца машина. Направих я за децата си. Сега те са женени и на свой ред имат деца. Когато ми идват на гости, внуците си играят с нея.

— Удвоявам сумата, която ви предложих.

Ерик се сети за имението си край река Хъдсън, за имотите си в Бимини и в Малибу, за яхтата, самолета, пътуванията до Европа, ферарито си.

— По дяволите, утроявам я!

„Шест дена. Остават ми шест дена да напиша нова книга. Ще се справя, стига да печатам денонощно.“

— Трябва да ми я продадете.

— Нямам нужда от парите ви. Аз съм стар човек. За какво са ми толкова пари? Съжалявам.

Напълно обезумял, Ерик прескочи тезгяха и се втурна с отчаян вик към машината. Грабна я. Когато възрастният мъж се опита да му я отнеме, той го блъсна. Старецът падна на пода, но се вкопчи в краката му.

— Моя е! Направих я за децата си! Не можете да я вземете!

— Четири! Четири милиона! — изкрещя Ерик.

— Не я давам за всичките пари на света! — изпищя майсторът, без да изпуска краката му.

— Проклятие! — Ерик остави машината на тезгяха, грабна бастуна и го удари по главата. — Нужна ми е! Не разбирате ли?

Удари го отново. И отново.

Старецът потръпна. Бастунът почервеня от кръв.

Магазинът притихна.

Изведнъж Ерик си даде сметка какво е направил. Отстъпи назад, изпусна бастуна и закри с ръце устата си.

После промърмори:

— Сега поне е моя.

Изтри отпечатъците си от всичко, до което се беше докосвал. Размени машините, като остави развалената на масата в работилницата. Шофьорът го чакаше в лимузината, следователно не знаеше какво се е случило в магазина. И навярно никога нямаше да научи. Убийството на един старец в някакво забутано селце на Лонг Айленд едва ли щеше да намери голям отзвук в пресата. Е, госпожа Дейвис можеше да се сети за вечерния си посетител, но дали щеше да го свърже с убийството? А пък и не знаеше кой е бил той.

Ерик се ухили. Грабна придобивката си и въпреки тежестта ѝ се затича към вратата.

Компютърът стоеше върху бюрото в кабинета му. С показна цел. Той не го използваше, държеше го там, за да заблуждава гостите си за начина, по който пише книгите си. Отвън долетя приглушеният рев на лимузината, която се отдалечаваше от имението му към града. Ерик светна лампите. Отиде забързано до бюрото, махна компютъра и постави на негово място пишещата машина. Още шест дена. Ще се справи. С помощта на много шампанско и телевизия. После ставите на

пръстите ще го болят, но това е дреболия. Важното е да напише нова книга.

Наля си пълна чаша „Дом Периньон“, щеше да му е необходима. Пусна си „Късното шоу“. Запали цигара и започна да печата настървено.

Чувстваше се зле, беше изплашен и шокиран от това, което бе направил. Но разполагаше с друга машина. Можеше да задържи яхтата, самолета, имотите си. Партитата щяха да продължат. Да не говорим, че беше спестил четирите милиона, които иначе щеше да даде на стареца.

Ерик погледна от любопитство какво е съчинила машината до този момент.

И започна да крещи.

Защото текстът беше смислен, но нямаше нищо общо с блудкавия стил на „Гората на проповедника“. На листа пишеше:

Виж Джак бяга. Виж Джил бяга. Виж Спот гони топката.

„Направих я за децата си. Сега те са женени и на свой ред имат деца. Когато ми идват на гости, внуците си играят с нея.“

Той изкрещя толкова силно, че не чу тракането на клавишите, когато започна да ги натиска като полудял.

Виж Спот бяга нагоре по хълма. Виж Джил бяга след Спот. Виж Джак бяга след Джил.

Крясъците на Ерик разбудиха всичките му съседни в радиус от половин миля. Те си помислиха, че за да вика така, сигурно го убиват и обхванати от ужас, набраха номера на „Спешен случай“. Когато щатските полицаи нахлуха в къщата, той все още печаташе и крещеше.

Полицайте не можаха да решат кое изглежда по-отвратително — мъжът или машината. Но след като откъснаха насила Ерик от чудовищната пишеща машина, един от тях се наведе над листа и прочете:

Виж Джил се покатери на дървото. Виж Джак се покатери на дървото. Виж Спот лае Джак.

А по-надолу — те скоро откриха какво означаваше написаното:

Виж Ерик уби г-н Донован. Виж Ерик удари стареца с бастуна. Виж Ерик ме открадна. Сега виж Ерик отива в затвора.

И може би бе игра на светлината или пък всичко се дължеше на странната клавиатура, но по-късно онзи полицай се кълнеше — каза го само на жена си, — че е видял проклетата пишеща машина да се усмихва.

[1] Район на Ню Йорк в най-западната част на Манхатън, известен като средище на художници, писатели и др. хора на изкуството, някога е бил село. — Б.пр. ↑

[2] „Цветя на злото“ (фр.) — Б.пр. ↑

[3] Обри Винсент Бърдсли (1872–1898) — Английски художник и илюстратор — Б.пр. ↑

[4] Представител на упадъчно течение в изкуството, наречено „декадентство“, отличаващо се с песимизъм, формализъм и естетизация на болезненото и аморалното — Б.пр. ↑

[5] Игра на думи — в англ. език „Hardass“ се използва в смисъл на „корав“, „твърд“, но буквалното му значение е „стегнат задник“ — Б.пр. ↑

[6] Англ. мярка за течност, равна на 29,57 мл — Б.пр. ↑

[7] „Селски идиотизъм“ (истинското име на списанието означава „Селски дух“) — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.